

АРТУР КОНАН ДОЙЛЬ

Пригоди Шерлока Холмса
в 4-х томах

Sir Arthur Conan Doyle

«Конан Дойль не просто талант, він істинний творець, якщо зумів створити такий яскравий образ, як Шерлок Холмс. Чи не здається вам, що для цього треба мати натхнення?.. Невдовзі забуваєш про те, що він – гра розуму, й починаєш ставитись до нього, як до живої людини, чие життя переплелось з нашим власним».

Моріс Леблан

Артур Конан Дойль

Пригоди
**Шерлока
Холмса**

Том IV

Долина жаху
Повість

Архів
Шерлока Холмса
Цикл оповідань

Переклав з англійської
Володимир Панченко

КИЇВ «ВЕСЕЛКА»

ТЕРНОПІЛЬ
«НАВЧАЛЬНА КНИГА-БОГДАН»

УДК 82-312.4
ББК 84.4ВЕЛ
Д62

На схилі своїх літ Артур Конан Дойль – на той час уже визнаний майстер пригодницького жанру, славнозвісний «творець Шерлока Холмса», зізнався у зверненні до читачів: «Я не хочу бути невдячним Холмсові. Для мене він безперечно залишався добрим другом». І справді, художній хист і фантазія маститого письменника незмінно дивували прихильників його таланту. Як і раніше, для «самітника з Бейкер-стріт» – спостережливого детектива-аматора Шерлока Холмса, що не знає собі рівних в умінні розплутати найскладнішу загадку, ключем до розгадки часто стає навіть найменша дрібничка: щербинка на поруччі моста, друкарська помилка в газетному оголошенні, номер театрального квитка...

Цей том – останній із чотиритомного видання, до якого увійшли в українському перекладі усі твори англійського класика про Шерлока Холмса.

Художнє оформлення
Олексія Мачинського

Перекладено за виданням:

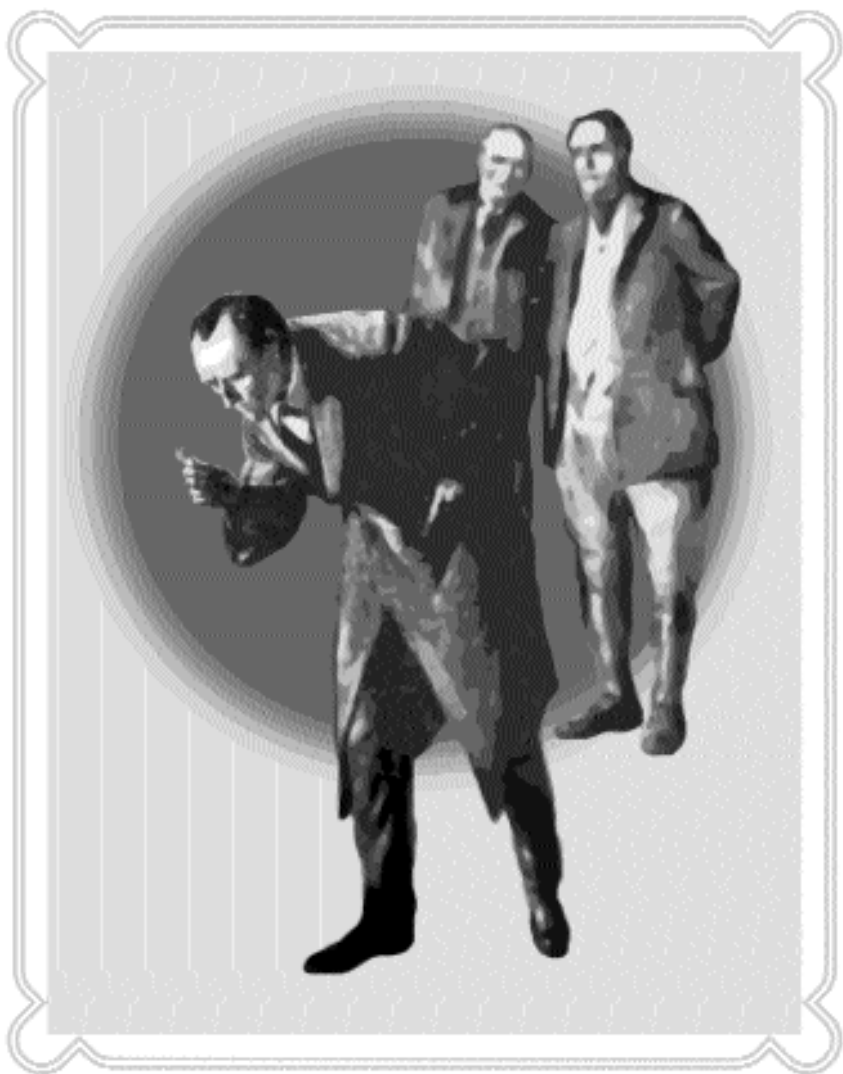
Sir Arthur Conan Doyle.
Sherlock Holmes, Wordsworth Editions Limited, 1989

ISBN 978-966-01-0447-1 (укр., цикл творів)
ISBN 978-966-01-0451-8 (укр., том IV, «Веселка»)
ISBN 978-966-10-1730-5
(укр., том IV, «Навчальна книга – Богдан»)

© Володимир Панченко, український переклад, 2010
© Олексій Мачинський, художнє оформлення, 2010
© Видавництво «Веселка», підготовка видання, 2010

Долина жаху

ПОВІСТЬ

Частина перша

ТРАГЕДІЯ В БЕРЛСТОНІ

1. Засторога

– Я схилиюся до думки... – почав я.

– Думайте собі на здоров'я, – нетерпляче перервав мене Шерлок Холмс.

Я певен, що належу до числа найтерплячіших серед смертних, однак мушу зізнатися, що це кепкування зачепило мене за живе.

– Послухайте-но, Холмсе, – роздратовано мовив я. – Ви часом уже надто випробовуєте моє терпіння.

Але він надміру заглибився в свої думки, щоб одразу відповісти на це моє зауваження. Підперши голову рукою і навіть не доторкнувшись до поданого сніданку, він почав оглядати папірець, який дістав з поштового конверта. Потім узяв сам конверт, підніс його до світла й так само уважно роздивився зовні і зсередини.

– Це Порлоків почерк, – замислено сказав він. – Немає сумніву, що це Порлоків почерк, хоча його самого я бачив лише двічі. Написане на грецький кшталт «е» – його характерна прикмета. Але якщо це писав Порлок, тут мусить бути щось у край важливе.

Він говорив радше сам до себе, ніж до мене, але все моє роздратування після цих слів враз зникло.

– Хто ж він, цей Порлок? – спитав я.

– Порлок, Ватсоне, – це звичайнісінька кличка, а за нею стоїть надзвичайно хитра й спритна особа. В попередньому листі він чесно повідомив, що ім'я в нього вигадане, і просив не розшукувати його серед мільйонів мешканців нашого великого міста. Проте Порлок важливий для мене не сам по собі, а через свій зв'язок з однією великою людиною. Уявіть собі рибу-лоцмана поряд з акулою або шакала поряд із левом, – узагалі якусь дрібноту в товаристві грізної істоти, і не тільки грізної, Ватсоне, а й лиховісної, вкрай лиховісної. Ось чому він мене цікавить. Я розповідав вам про професора Моріарті?

– Славетний учений і злочинець, такий хитромудрий у своїх задумах, що...

– Що я й дотепер згадую свої поразки, Ватсоне! – з відчаєм пробурмотів Холмс.

– Я хотів сказати, що з цього погляду він досі невідомий публіці...

– Це натяк! Відвертий натяк! – вигукнув Холмс. – У вас, Ватсоне, є вроджена жилка глузливого гумору; вас слід остерігатися. Проте, називаючи Моріарті злочинцем, ви самі коїте злочин – адже з погляду закону це наклеп! Один з найбільших зловмисників, що замислює чи не всі злочини, мозок таємного світу, від якого залежить доля народу, – ось хто ця людина! Але він настільки неприступний, настільки поза підозрою, що міг би сам притягти вас до суду за безпідставне звинувачення. Хіба не він – ушавлений автор «Руху астероїдів», книжки, яка зачіпає такі висоти чистої математики, що не знайшлося, кажуть, ще нікого, хто написав би про цю працю критичний відгук у науковій пресі? Хіба можна зводити наклеп на таку людину? Наклепник-доктор і зганьблений професор – ось які ролі дістануться вам двом! Це геній, Ватсоне. Але настане час і нашої перемоги.

– Як би я хотів це побачити! – щиро вигукнув я. – Але ви казали щось про цього Порлока...

– Атож. Так званий Порлок – ланка довгого ланцюга, створеного цією великою людиною. І ланка, між нами кажучи, досить таки другорядна. Єдина ланка на весь ланцюг, що дала тріщину.

– Але ж ланцюг із слабкою ланкою ніколи не буде міцним.

– Отож, любий мій Ватсоне! В цьому й полягає надзвичайна вага Порлока. Спонукуваний і совістю, що пробудилася в ньому, і головним чином – десятифунтовими банкнотами, які я надсилав йому, – він уже двічі надавав мені цінні відомості – такі цінні, що пощастило запобігти злочинам. Якщо ми зуміємо знайти ключ до шифру, то цей лист, безперечно, теж виявиться важливим повідомленням.

Холмс знову розгорнув лист і поклав його на порожню тарілку. Я нахилився над нею й почав розглядати загадковий напис. У ньому йшлося:

*534 K2 13 127 36 31 4 17 21 45
Дуглас 109 293 5 37 Берлстон
26 Берлстон 9 47 171*

– Що ви скажете про це, Холмсе?

– Це, очевидно, спроба повідомити про щось таємне.

– Але якщо немає ключа, то яка користь із цього шифру?

Лонгфелло Генрі Вордсворт (1807 – 1882) – видатний американський поет-романтик, автор славнозвісної епічної поеми «Пісня про Гаявату» (1855).

Хульман (*Presbytis entellus*) – мавпа родини вузьконосих; живе на півострові Індостан від Гімалаїв до південного узбережжя Індії.

Лев'яча грива

Уперше опубліковано в листопаді 1926 р. на сторінках часопису «Liberty» (США) з ілюстраціями Фредеріка Дорра Стіла; передруковано в грудні 1926 р. на сторінках часопису «Strand Magazine» з ілюстраціями Говарда К. Елкока.

Ціанея – рід отруйних медуз, що живуть у водах Тихого та Атлантичного океанів.

Квартирантка під вуаллю

Уперше опубліковано в січні 1927 р. на сторінках часопису «Liberty» (США) з ілюстраціями Фредеріка Дорра Стіла; передруковано в лютому 1927 р. на сторінках часопису «Strand Magazine» з ілюстраціями Френка Вайлса.

Аллахабад (Праяга) – місто в Індії.

Монтраше – марка французького вина.

Пригода в садібі Шоскомб

Уперше опубліковано в березні 1927 р. на сторінках часопису «Liberty» (США) з ілюстраціями Фредеріка Дорра Стіла; передруковано в квітні 1927 р. на сторінках часопису «Strand Magazine» з ілюстраціями Френка Вайлса.

Регентство – період 1811 – 1820 рр. в історії Англії, коли через психічну хворобу короля Георга III при владі фактично перебував його син – принц-регент (майбутній король Георг IV). Доба Регентства – класичний період розквіту англійських світських звичаїв та розваг XIX ст.

Гарлі-стріт – див. примітку до повісті «Долина жаху».

Ферлонг – англійська міра довжини, що дорівнює одній восьмій милі (близько 200 метрів).

Відставлений фарбар

Уперше опубліковано в грудні 1926 р. на сторінках часопису «Liberty» (США) з ілюстраціями Фредеріка Дорра Стіла; передруковано в січні 1927 р. на сторінках часопису «Strand Magazine» з ілюстраціями Френка Вайлса.

Альберт-Холл – відомий лондонський концертний зал, відкритий у 1871 р.

Каріна – сценічне ім'я видатної італійської співачки Аделіни Патті (1843 – 1919).

Довідник Крокфорда – англійський церковний довідник.

Лікарня в Бродмурі – психіатрична лікарня для злочинців у графстві Беркшир.

З М І С Т

ДОЛИНА ЖАХУ. *Повість* 5

АРХІВ ШЕРЛОКА ХОЛМСА. *Цикл оповідань* 127

Вельможний клієнт 128

Блідий вояк 149

Камінь Мазаріні 165

Пригода на віллі «Три башточки» 179

Сасекський вампір 193

Троє Гаррідебів 208

Загадка Торського мосту 222

Людина, що рачкує 242

Лев'яча грива 259

Квартирантка під вуаллю 275

Пригода в садибі Шоскомб 284

Відставлений фарбар 298

ПРИМІТКИ 312

Літературно-художнє видання

ДОЙЛЬ Артур Конан

ПРИГОДИ ШЕРЛОКА ХОЛМСА

Том IV

Долина жаху

Повість

Архів Шерлока Холмса

Цикл оповідань

Для середнього
та старшого шкільного віку

Переклад з англійської

Панченка Володимира Олександровича

Художнє оформлення
Мачинського Олексія Юрійовича

Редактори *Д. С. Андрухів, В. І. Ціпка*

Художній редактор *В. І. Зайцева*

Технічний редактор *Т. В. Березанська*

Коректор *М. З. Волович*

Комп'ютерна верстка *Л. М. Рубан*

Підписано до друку 08.09.10. Формат 60x90¹/₁₆. Папір офсетний.

Гарнітура dutch. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 20,0

Умовн. фарб.-відб. 20,5 арк. Обл.-вид. арк. 17,661

Тираж 4000 пр. Зам. 559.

Видавництво дитячої літератури «Веселка»,
Мельникова, 63, Київ, 04050

E-mail: veskiev@iptelekom.net.ua
www.veselka-ua.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
серія ДК № 29 від 31.03.2000 р.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»,
а/с 529, Тернопіль, 46008
www.bohdan-books.com; publishingh@budny.te.ua
office@bohdan-books.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
ДК № 370 від 21.03.2001 р.

Віддруковано з готових діапозитивів у видавництві
«Навчальна книга – Богдан», пр. С. Бантери, 34-а,
Тернопіль, 46002, тел/факс (0352) 43-42-62, 52-06-07

Дойль, Артур Конан.

Д62 Пригоди Шерлока Холмса: для серед. та ст. шк. віку / пер. з англ. В. Панченка; худож. оформ. О. Мачинського. – К.: Веселка; Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010

Т. IV: Долина жаху: Повість; Архів Шерлока Холмса: Цикл оповідань. – 318 с.: іл.

ISBN 978-966-01-0447-1 (цикл творів)

ISBN 978-966-01-0451-8 (укр., том IV, «Веселка»)

ISBN 978-966-10-1730-5

(укр., том IV, «Навчальна книга – Богдан»)

Цей том – четвертий із чотиритомного видання, до якого увійшли в українському перекладі усі твори англійського класика про пригоди Шерлока Холмса.

**ББК 84.4ВЕЛ
УДК 82-312.4**